

плавучих засобів, якщо такі товари не виробляються підприємствами на території України або виробляються, але не відповідають сертифікаційним вимогам міжнародних класифікаційних товариств чи вимогам замовників морських, річкових суден та інших плавучих засобів, визначеним умовами контрактів». Виходячи з цих положень, утворюватиметься несприятливий режим закупівлі вітчизняних товарів (продукції), які використовуються для будівництва, ремонту тощо суден. Адже за будь-яких умов продаж товарів вітчизняного виробництва включатиме податок на додану вартість, що збільшуватиме загалом його на 20 % у порівнянні із іноземними аналогами. Залишатиметься уможливлена можливість повернення цих коштів при експорті виробленої продукції – готових суден – але, враховуючи довготривалий режим виробництва та відомі складності із поверненням ПДВ з Державного бюджету експортерами. Таким чином, не утворюватиметься жодним чинників для налагодження виробництва відповідної продукції на території України, враховуючи завжди існуючу можливість посилення у контракті на наведену у преференційному формулюванні «вітчизняні комплектуючі не відповідають вимогам замовників суден, визначеним умовами контрактів». Фактично це призводитиме до дискримінації вітчизняних виробників та не сприятиме розвитку суднобудування, виходячи з задекларованого завдання на «ефективне використання виробничого, науково-технічного та експортного потенціалу галузі».

Лише системна, конкретизована на рівні законодавчих гарантій, із урахування усіх економічних аспектів та правових наслідків державна підтримка пріоритетних галузей економіки, у тому числі суднобудівної промисловості, здатна утворити сприятливе економічне середовище для їх розвитку в умовах жорсткої іноземної конкуренції та втрати довіри інвесторів до капіталовкладень в Україні.

Хаймінова Ю. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри національної економіки, кандидат економічних наук, доцент*

МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ

Сучасні умови господарювання вимагають зростання ролі ефективного управління фінансовою та економічною діяльністю підприємств морегосподарського комплексу як основи здійснення їхньої операційної, інвестиційної, інноваційної діяльності, підвищення конкурентоспроможності продукції та забезпечення розвитку.

Процес управління фінансово-економічною безпекою підприємств повинен базуватися на певному організаційно-економічному механізмі. Механізм розглядається як сукупність управлінських, економічних, організаційних, правових, мотиваційних шляхів гармонізації інтересів під-

приємства з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища, за допомогою чого забезпечується одержання необхідного обсягу прибутку для перебування в стані економічної безпеки; це поєднання економіко-організаційної (засоби, методи, функції) та забезпечувальної складових щодо організації, планування, контролю, визначення об'єктних елементів для досягнення найвищого рівня його захищеності від внутрішніх і зовнішніх загроз.

В структурі організаційно-економічного механізму економічної безпеки підприємства виділяють організаційну та економічну складові, тактичне та стратегічне забезпечення об'єктної складової (Білошкурська Н. В. Потреба у функціонуванні економіко-організаційного механізму економічної безпеки підприємств / Н. В. Білошкурська // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/fkd/2012_1/part1/23.pdf).

Призначенням механізму забезпечення фінансової безпеки є виявлення та попередження загроз зовнішнього та внутрішнього характеру, пошук найкращих джерел та напрямів для фінансування діяльності підприємства. Серед елементів забезпечення фінансової безпеки підприємства слід виділити критерії оцінки фінансово-економічної безпеки та методи забезпечення фінансової безпеки. Своєчасне виявлення загроз фінансовій безпеці підприємства неможливо без інформаційного забезпечення управління фінансовою безпекою. Важливим питанням в формуванні механізму фінансово-економічної безпеки підприємств морегосподарського комплексу є удосконалення обліку ризику людського фактору. Недостатня увага до об'єктивної оцінки ризиків людського чинника, їхнього впливу при укладанні договорів, складанні планів і прогнозів призводить до зниження якості управління підприємством, незапланованим втратам і погіршенню результатів його діяльності (Митрофанова Н. В. О необхідності учета человеческого фактора при управлении рисками морских перевозчиков / Н. В. Митрофанова // Современные проблемы и пути их решения в науке, транспорте, производстве и образовании: междунар. научн.–практ. конф.: тези доп. – Одесса: Черноморье, 2006. – Т 1 Транспорт, физика и математика. – С 25–27).

Методи розкривають шляхи протидії виявленим та прогнозованим небезпекам, загрозам та ризикам у конкретних умовах та у визначений термін часу.

Традиційний підхід до управління економічною безпекою транспортних підприємств пов'язаний з застосуванням систем фінансування збитків, серед яких основними є страхування та хеджування. Однак ці системи можуть бути застосовані тільки до певних видів ризиків та загроз, потребують постійних та суттєвих витрат, схильні до ризиків ринку деривативів та страхового ринку тощо. Серед альтернативних методів зниження загроз економічної безпеки підприємств морської галузі слід виділити такі: операційні коректування, управління структурою капіта-

лу, стратегічні організаційні зміни, альянсні стратегії, реальні опції тощо (табл.) (Корезин А. С., Поскочинова О. Г. Альтернативные методы управления экономической безопасностью транспортных предприятий / А. С. Корезин, О. Г. Поскочинова // Журнал университета водных коммуникаций. – СПб, 2011. – № 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/journal>).

Таблиця

Операційні методи управління локалізацією загроз економічній безпеці судноплавної компанії

Чинники загроз	Методи управління
Падіння попиту на перевезення певних видів вантажів. Падіння попиту на певний вид чи клас суден.	Зміна структури флоту. Продаж суден. Вихід з ринку даного виду перевезень. Зміна бізнес-контактів. Диверсифікація. Створення альянсу. Опціон розширення (технічний менеджмент суден)
Зниження фрахтових ставок	Перерозподіл флоту між спотовими та тайм-чартерними перевезеннями
Несприятливі зміни структури доходів по класам суден	Перегляд програми оновлення флоту
Зростання цін на мазут та паливо, портових зборів	Зміна співвідношення спотових контрактів та тайм-чартерних контрактів в на користь останніх

Елементи механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства повинні формуватись на основі його фінансових інтересів, враховувати принципи управління фінансовою безпекою, забезпечувати достатній для підприємства прибуток.

Таким чином, призначення організаційно-економічного механізму полягає в створенні і реалізації умов, що забезпечують максимальний рівень безпеки підприємства задля досягнення підприємством своїх тактичних і стратегічних цілей. Методи забезпечення фінансової безпеки є невід’ємним елементом цього механізму. В сучасних умовах удосконалення управління фінансово-економічною безпекою спонукають підприємства зосереджувати свою увагу не тільки до традиційних методів управління економічними ризиками, але шукати засоби зниження витрат та збільшення вартості бізнесу на основі застосування операційних та фінансових методів управління ризиками фінансово-економічної безпеки підприємств морегосподарського комплексу.